Ч. 345 (13.890). Львів, неділя 23. грудня 1934. Rocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“. Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·50 зол.
Четвертьрічно 16·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці і Канаді, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Зміняємо дату часопису.

Користаючи з двох днів свят, рішили ми від понеділкового числа змінити дату „Діла“ за прикладом усієї львівської преси, що перестала вже антидатувати свої щоденники. У неділю число „Діла“ не появиться, а те, що вийде в понеділок уранці, матиме понеділкову дату 24-го, а не 25-го грудня.

Проти большевицького терору на Україні.

Резолюції Президії У. Н. Д. О. й У. П. Р.

Президія Центрального Комітету Українського Національно-Демократичного Обеднання й Української Парляментарної Репрезентації на спільному засіданні дня 20. грудня ц. р. приняла у звязку з подіями на Совітській Україні такі постанови:

1. Російські большевики, окупувавши збройною силою в рр. 1919 і 1920 всю Наддніпрянську Україну, ввели там режім нечуваного терору й насильства над усім українським населенням.

2. У часі війни з Українською Армією большевики розстріляли сотні тисяч українських громадян без суду, а по війні ввесь час аж по нинішній день продовжують супроти всіх українців терор і переслідування, доказом чого є часті політичні монстрпроцеси.

3. Своєю економічною політикою, зокрема насильним вводженням колективізації спричинили большевики перманентний голод на Україні. Під покришкою опору колективізації висдали поза межі України на далеку північ або на Сибір понад пів міліона українських селянських родин, які переважно вигинули на примусових роботах при копанні каналів або при важких лісових роботах. Крім того міліони селян вигинули на Україні з голоду, бо комуністична Москва обдирала Україну з усього врожаю, щоби в першу чергу прокормити українським хлібом північні промислові осередки й армію. На місце вивезених і вимерлих з голоду Москва почала поселювати на українській землі чужинців, переважно москалів.

4. У політичному відношенні большевики знищили всі ті мінімальні автономічні права, які Україні належались на основі конституції СССР. з 1923 р., централізуючи всі ділянки життя московському осередкові та усуваючи систематично з адміністрації на Україні всіх людей, що мали за собою якенебудь українське національне минуле, хочби це були й комуністи.

5. На культурній ділянці большевики вкоротили права української мови в школі й урядах, зліквідували наукову роботу в галузі дослідів над українознавством, спинили літературний український рух, вичистили всі наукові заведення з українського педагогічного елементу та повели криваву нагінку на українську національно свідому молодь.

6. Вершком такої жорстокої політики супроти українства є систематичне винищування некомуністичної, в останніх часах також партійної комуністичної української інтелігенції, а саме: учених, письменників, поетів, мистців і громадських діячів. Доказом на те масові засланння найкультурніших українських сил і такі фактичні безсудні розстріли, як останній розстріл 28 українських комуністичних письменників і культурних діячів у Києві дня 15. грудня ц. р. Всім їм закидали терористичну діяльність, хоч увесь український світ знає, що вони з тероризмом нічого спільного не могли мати.

7. Головна ціль такої большевицької політики — винищити цілу провідну, інтелігентну і найкультурнішу верству українського народу, щоби над ним потім тим легше панувати та не допустити його до здійснення своїх визвольних змагань.

Діється це в тому часі, коли представник СССР. у Союзі Народів Літвінов протестує як на глум проти терору і закликає ввесь світ до боротьби з тероризмом.

8. Президія УНДО. й УПР. з найбільшим обуренням пятнує й осуджує таку жорстоку нелюдяну політику насильства і терору червоних московських окупантів на Україні і закладає перед цілим культурним світом якнайрішучіший протест проти систематичного винищування українського народу большевицькою Москвою.

Президія Центрального Комітету Українського Національно-демократичного Обеднання:
Голова: Д-р Дмитро Левицький.
Заступники голови: Василь Мудрий, о. Леонтій Куницький, інж. Юліян Павликовський, Гриць Тершаковець.
Секретарі: Володимир Целевич, Д-р Любомир Макарушка.

Президія Української Парляментарної Репрезентації:
Голова: Пос. Д-р Дмитро Левицький.
Заступники голови: сен. д-р Антін Горбачевський, голова Сенатського Клюбу, пос. д-р Володимир Загайкевич, пос. Остап Луцький.
Секретар: пос. Дмитро Великанович.

Зїзд православних місіонарів на Лемківщині.

У селі Святковій Великій, пов. Ясло, відбудеться в днях 24. і 25. грудня ц. р. зїзд православних місіонарів з Лемківщини п. проводом о. протоєрея Криницького. На зїзд приїдуть усі православні священики з Лемківщини

„NEM, NEM, SOHA!“

РЕПОРТАЖ З ПОЇЗДКИ ПО МАДЯРЩИНІ.

— „Hat morodhat ez igy?“ („Чи може воно так лишитись?“)

— „Nem, nem soha!“ („Ні, ні, ніколи!“)

Такий запит і таку відповідь стрінете всюди, де лише повернетеся на Мадярщині. Ті слова — це протест проти теперішніх кордонів Мадярщини, безпощадно обкроєної у відомому трактаті в Тріяноні у 1920 році.

Протест, що, здається, увійшов вже в кров нації.

Дійсно, сучасна Мадярщина живе духом ревізіонізму. Її пропаганда протесту перед цілим світом переведена дуже розумно і виглядає справді імпозантно. Шаленій публіцистичній пропаганді за кордоном відповідає також сама інтензивна пропаганда в краю. Здовж усіх залізничих шляхів, якими їздять чужинці, здовж усіх доріг, що ведуть до Будапешту, чи до Дебрецина, чи до Токаю, побачите писану та образову пропаганду цього протесту. Побіч більших залізничих стацій укладено на зеленцях, позначену камінчиками та рівнокольоровими квітами, мапу пораженої Мадярщини. „Такі були наші кордони колись, такі є сьогодні!“ — говорять квіти кривавою червінню своїх пелюстків.

А в пригорничних селах, на кожній хаті, на кожних воротах, побачите пропагандивні написи: „Hat morodhat ez igy?“

і ту саму розпучливу відповідь:

„Nem, nem, soha!“

Встряваючи в розмову з людьми, всюди вичуваєте нервовість вичікування. Всі вони пересякнуті почуттям великої десятилітньої національної кривди, яка мусить бути направлена. В тому напрямі одної думки є селяни, міщани, робітники, інтелігенція. А скільки ненависти до сусідів, що збагатилися територіальними надбаннями Мадярщини!

Ось їду здовж північного кордону Мадярщини, по правому боці Дунаю, на шляху Відень-Будапешт. Переїздимо біля Комарна, колишнього мадярського Комором. Мій співподорожній, купець, мадярський жид, що весь час переконував мене про конечність ревізіонізму, простягає руку і каже:

— Гляньте. Тут Дунай перерізує один з найбільш трагічних граничних пунктів. Залізнича стація Комаром лишилась по нашому боці, а по другому, чехословацькому, — лишилось місто. Ще й вимусили на нас віддати частину двірця чехам!

— Алеж Комарно словацьке місто?

— Що?! Девятьдесять відсотків мадяр! Ціла земля там мадярська!

І у пориві семітського темпераменту простягнув пястук в сторону чехословацького кордону і запінився:

— Але ми ще їм покажемо, цим трусливим грабіжникам!

Ненависть до чехів на Мадярщині велика, може й більша, як до сербів чи румунів. І з того боку сподіються ще найскоріш ревізії кордонів.

Що торкається ревізіоністичних претенсій Мадярщини, — вони великі. Передвоєнна Мадярщина мала 282.870 квадр. кільометрів простору. Сьогоднішна Мадярщина має тих кільометрів всього 92.963! Менше, як одну третю колишньої величини. Сама Румунія відірвала від Мадярщини 103.063 кв. кільометрів. Населення мала Мадярщина перед війною 18 міліонів; нині є його ледви 8 міліонів 600 тисяч. Тріянонський трактат відібрав Мадярщині ліси і гори з багатими копалинами (в Семигороді добували навіть продуктивно золото!), а лишив мадярську кітловину, пушту, змеліоризовані частинно мокляки та 43 проц. колишньої орної землі. Мадярський промисл наставлений з перед війни на такі сирівці, як залізо, дерево, вовна, що їх діставав з гористих окраїн, — лежить сьогодні на лопатках. Нема соли, недостає вугілля. Імпорт зза кордону треба було сильно обмежити з огляду на рівновагу торговельного білянсу, а врештою девізові обмеження і трансферова мораторія на Мадярщині не викликають надмірної охоти до торговельних зносин закордону з тією державою.

Мадярський господарський організм є вслід за цим у стані затяжної недуги, на яку одним ліком є... ревізія кордонів, або митна унія з іншою, відповідно рівноважною, під господарським оглядом доповнюючою, сумежною державою. Обі ці евентуальности є [illegible] обсягом практичної можливости

Тому Мадярщина не живе, а животіє. І протестує. І чекає.

Але нужда не чекає. Вона йде все глибше, все грізніше. Будапешт зробив на мені враження сучасного Відня, хоча контрасти виступають тут сильніше. В Будапешті є все ще більше багатих людей, ніж у Відні і люди живуть тут з більшим темпераментом. Різко, дуже різко відмежовуються тут два світи: ті, що мають ще щось і бавляться, — й ті, що не мають вже нічого і голодують. На головних вулицях, як Андраші чи Ракочі утца, на Апонії тер чи Ерцебет корут, чи врешті на узберіжній променаді коло Дунапальота, видно елегантну публику, каварні, бари, ресторани — повні. Але водночас більша половина Будапешту йде вже в 9-ій годині вечора спати, а вулиці положені дальше від центру, — порожніють. Трапилося мені вертатись раз з бурґу в год. пів девятої вечора до Пешту. Чи повірите, що ціла Буда вже спала? Таке саме, несамовите, крізове враження мав я тиждень скоріше у Відні, коли переходив в таку пору дорогою від ратуша до парляменту. Дві хорі столиці одної, великої колись, багатої і гордої держави...

Sic transit...

Першим, кого я стрінув вийшовши перед східний двірець у Будапешті, був старший мужчина, інтелігентного вигляду, в приношеній нагортці, що просив мене, дати понести мою валізку. Жертвувався нести за десять філерів. Скільки це — десять філерів?.. Десять сотиків! Просив, просто з руки рвав.

А дальше, на Ракочі утца бачив я людей, що коло трамваєвих перестанків визбирували недогарки папіросок. Ішли краєм пішеходів і згорбившись, шукали... Що вони з цим роблять? Курять самі, чи здобутий в цей спосіб тютюн перероблюють на нові папіроски і перепродують такій же бідноті, як вони самі, — щоби мати на хліб?...

Будапешт — місто двох контрастів. Але для того, хто любить докладно приглянутися цілости міського життя, — контраст нужди сильніший.

Недовго приглядався я побутові сучасної Мадярщини, але маю враження, що бачив багато. Мадярське село переживає куди гострішу крізу, ніж нпр. наше, галицьке. З огляду на рідку сітку міст в сучасній Мадярщині та дуже обмежений експорт, збут сільсько-господарських продуктів є куди менший, ніж навіть у нас. На селі поголовно нема чим світити, нема чим палити, нема в що одягнутися. Всюди автаркія, доведена до трагікомізму. А при тому, — самоволя концернів. Таке напр. молоко! На селі, кілька миль від Будапешту, літра молока коштує 6 філерів, — у Будапешті 32 філери! Сільський робітник працює як віл за 40 філерів у день без будьяких претенсій на 8-годинний день праці, щасливий, що здобув ту працю! Бо навіть при таких умовинах про працю дуже важко.

Інституції соціяльних обезпечень, фонду безробіття, допомоги на випадок безробіття, — на Мадярщині не знають!

У тій справі поставив я між ін. запит до одного з визначніших урядовців міністерства закордонних справ:

— Але нужда у вас дійсно поражаюча. Стільки безробітних! Скажіть будь ласка, чи дійсно нема у вас фонду запомоги безробітним?

Мій співрозмовець хитнувся:

— А так! Не даємо грошевих запомог безробітним, бо не думаємо їх деморалізувати. Заплата за безділля це найкращий підклад для большевизму. Безробітним даємо раз на день теплу страву в кухнях для бідних, а далі допомагаємо їм харчами. Але не даром! Кожний безробітний, якщо хоче користати з суспільної допомоги, мусить віддати тій суспільности деяку скількість днів своєї праці, також безплатно. Працює при публичних роботах магістрату, тощо.

Ця система має, на погляд урядових мадярських кол, зберігати суспільну мораль у громадянстві. Має вчити людей шукати праці і не цуратися її, без огляду на її рід. Але траґізм ситуації лежить саме в тому, що тої роботи, якаб вона не була, нема! Подача робучих рук на Мадярщині є величезна, куди більша від попиту!

Вертаючись раз з периферій Будапешту, говорив я в трамваю з кондуктором, що сяк-так розумів по німецьки. Виявилося, що він машиновий інжинір, жонатий, батько дітям. Вже третій рік при трамваю, щасливий, що має тих 70 пенґе (один пенґе — один золотий) в місяць.

Багато є таких, як ви? — питаю.

— Коби приймали! Не приймають. Щоби дістатися сюди треба величезної протекції.

Безробіття серед мадярської інтеліґенції страшне. І не диво. З двох третіх колишньої мадярської території відплинуло на нову Мадярщину безліч професійної інтеліґенції, політичної еміґрації. Це люди, які втратили все, і яким держава допомогти як слід не всилі. А крім цього надпродукція інтеліґенції, нормальна врештою в цілій Европі. Все це живе лише надією... на ревізію кордонів. Взагалі вимога ревізії кордонів є незвичайно помічна урядові в боротьбі з понурими настроями мас. І навпаки:

— Хто винен, що є зле сьогодні на Мадярщині, що душимося під тягарем господарської крізи?

— Уряд не винен. Винні ті, що загарбали мадярську землю, наші багатства, а оставили нам нужду.

— Отже?

— Отже мусимо відібрати назад те, що наше. І відберемо!

Такий спосіб думання є нині питомий для кожного мадяра. Є в ньому і крик розпуки, і ненависть, і жадоба пімсти, і надія...

Є крицевий, ревізіоністичний фронт цілої нації.

Був я також у робітничій дільниці Будапешту в околиці західнього двірця. Водив мене туди один припадковий знайомий, дрібний міський урядовець. Ми заходили до кількох хат, а властиво конур. Страшне! В одній кімнатці, в підвалі, гніздиться три, чотири, пять родин. Двацять осіб, мужчин, жінок дітей, лежить покотом серед ганчірок на липкій долівці, при блідому блиску каганця на розваленій печі. Бруд і сопух. Той кваскувато-млявий сопух людської нужди. Гамір слів грізних, незрозумілих і плач дітей. Очі з гарячковим блеском, може голоду, може недуги, а може й... ненависти. До цього чужинця зі записником в руці, що збирає сензації для своєї ґазети, але сьогодні напевно тепло обідав і буде вечеряти, — нині і завтра, і позавтра... А при тому цікавий на людську нужду.

Так ніяково, як підчас цих відвідин, непрошених і нахабних, відвідин людського горя, — не почувався я, здається, ще ніколи в житті. Навіть цих кілька пенґе і трохи дрібної ніклевої монети, що витрусив я зі свого ґаманця і передав старій, розхрістаній жінці для роздачі, не вивели мене з несамовитого настрою збентеження і неочеркненого сорому.

Коли ми виходили, кинув у слід за нами якийсь низький голос, низкою незрозумілих для мене слів.

— Що він сказав? — питаю мого сопутника.

— Казав, щоби ви написали, що вони живуть як пси!

— Цікаве, що серед таких обставин не кидається серед вас большевизм? — завважив я після хвилини мовчанки.

— Большевизм? — глумливо засміявся мій товариш — ми вже мали тут большевизм. У 1919. році. Беля Кун. Чули? Розстрілювали і грабили, як довго було що грабити. А потім дохвули з голоду. Ні! Большевизм, щоби істнував потребує невичерпаних багацтв. Таких, як в Росії.

— Отже який вихід?

— Є лише один.

— Ревізія кордонів? Привернення колишньої Мадярщини?

— Так.

Роман Голіян.
(Далі буде).

Між розстріляними в Києві молоді письменники.

Передаючи вчора в оставній хвилині дослівний текст присуду колегії Найвищого Суду СССР за київськими „Вістями", не мали ми змоги звернути уваги на те, що між розстріляними находимо трьох наших талановитих молодих письменників, а саме *Грицька Косинку, Дмитра Фальківського й Олексія Влизька.* Всі вони нераз у своїх нарисах і поезіях оспівували ту „радісну революцію", яка не для них одних закінчилась також, як і почалась: кріавим терором і мученичою смертю

„За три хвилини будеш розмовляти з Леніном".

„Дейлі Експрес" подав ось такі характеристичні подробиці про масові розстріли в дні 5. грудня ц. р. у найбільшій вязниці Лубянці в Москві. Між 66-ти розстріляними було 5 чекістів і двох старшин червової армії. Один з них віданчений ордером „Червоного Прапору". Засуджених розстрілювали по 10 осіб чекісти, озброєні револьверами. Чекістами командував Вишинський. Один зпоміж засуджених закричав: „Я не контрреволюціонер, відведіть мене до Сталіна, я йому все розповім". Чекіст з глумом відповів: „За три хвилини розповіш самому Ленінові". Тіла розстріляних перевезли на московський аеродром.

Поїздка о. Василя Масцюха до Варшави.

ВАРШАВА, 21. 12. ПАТ. Міністр внутрішніх справ Зиндрам-Косцялковський приняв учора о. Василя Масцюха, нового апостольського адміністратора для Лемківщини.

Новий устрій на Литві.

БЕРЛІН, 21. 12. ПАТ. Конгрес Таутінінків, який відбудеться в дні 5. січня 1935. р., буде радити над реорганізацією литовського сойму. Найбільше прихильників матиме проект створення на Литві нового представництва на корпораційних основах на зразок теперішнього італійського парляменту.

Не хоче вертатися до Москви.

БЕРЛІН, 21. 12. ПАТ. Німецьке Інформаційне Бюро повідомляє: Большевицький уряд візвав одного з визначних співробітників закордонної торговлі в Уругваю Абрагама Каплана, щоби склав звіт зі своєї діяльности. Одначе Каплан відмовився вернутись до Москви. Большевицький уряд закилає Каплянові присвоєння 200.000 пезетів.

Протест проти терору на Совітській Україні.

Культурно-освітній зїзд українських робітників у Дрогобичі

В неділю 16. ц. м. відбувся у Дрогобичі численний зїзд делегатів „Робітничої Громади" та Професійних Союзів. Заступлені були майже всі осередки робітничого руху Східної Галичини. Приявні були також представники УСДП й УСРП та представники Центральної Комісії Професійних Союзів під проводом посла Жулавського і радного міста Львова п. Пеняги.

Зїзд відкрив іменем Головної Управи „Робітничої Громади" й Української Професійної Комісії п. П. Буняк. У своїй вступній промові п. Буняк згадав про смерть на засланні проф. Михайла Грушевського і тої частини його промови присутні вислухали, встаючи з місць. Далі п. Буняк обширно представив останні події та страшний терор на Сов. Україні. Іменем українських соціялістичних організацій заложив він рішучий протест проти винищування українського елементу на Сов. Україні та проти нового, посиленого терору.

Протест ухвалено одноушно, серед невмовкаючих оплесків і ворожих для русотяпського уряду окликів.

До цієї маніфестації приєдналися: представник Центр. Комітету Професійних Союзів пос. Жулавський, Центр. Ком. УСРП ред. Павлів та Центр. Ком. УСДП д-р Р. Домбчевський.

І КОМУНІСТИ „ПРОТЕСТУЮТЬ".

На зїзд вдерлися спроваджені зі Львова комуністи, здебільша... мойсеєвого віроісповідання. Їх метою було розбити зїзд українських робітників. У часі промови, присвяченої проф. М. Грушевського та про страшний терор на Сов. Україні, комуністи почали ревіти та „протестувати" проти „нападу" на русотяпський уряд Радянщини. Той „протест" спроваджених зі Львова жидівських комуністів та кількох їх „українських" і польських прислужників покінчився тим, що українські робітники з місця викинули їх із салі, не жалуючи своїх тяжких, спрацьованих пястуків...

Свято українського міщанства.

Перед 50-тилітнім ювилеєм „Зорі".

Велике свято, що відбудеться — як про це вже ми писали — 30-го грудня ц. р. з нагоди 50-літнього ювилею „Товариства українських ремісників, промисловців і торговців „Зоря" у Львові", — це буде в першу чергу поклін світлим тіням піонірів, що пятьдесять літ тому клали підвалини під цю сьогоднішню організацію українських міщан. Але разом з тим це свято буде показом, яку будівлю вибудували пізніші покоління на тих підвалинах, буде воно переглядом тієї муравлиної праці, що за пятьдесять літ повернула нашій нації цілу верству, яка малощо булаб безслідно розплилася в чужому морю.

Для пригадки трохи історії. На початку 80-их років минулого століття, коли то український ремісничий стан самостійно майже не істнував, коли не тільки у варстатах, але й у хатах українських ремісників не було чути рідної мови, коли і старше покоління і реміснича молодь були в чужих ремісничих організаціях, тоді дехто зпоміж наших ремісників почав думати про те, щоб припинити денаціоналізацію тієї нашої, а необхідної для кожного народу верстви. А взялася та думка з того, що саме передтим і тоді ще йшов стихійний рух нашого національного відродження. Творилися нові культурні цінности, прокидалися зі сну та наростали цілі верстви, як ось інтелігенція. Тільки міщанство й ремісництво переходило і дальше в чужий табор, ослаблюючи несвідомо основи відродженої нації. І бачили це ті нечисленні одиниці зпоміж наших ремісників, що ще не затратили національного почуття, і хоча самі були членами чужої ремісничої організації, то всеж вони вже дошкульно відчували потребу створити власну станову організацію.

Коли раз зродилася така думка, то вона вже не заглухла. Підхопили її ті, що в тому часі взагалі будували у всіх напрямках нашу національну будівлю — наші інтелігенти — прийшли з допомогою ремісникам і спільними зусиллями та спільною працею повстало „Товариство українських ремісників „Зоря". З наших інтелігентів великі заслуги біля заснований цієї організації мають покійні арх. Василь Нагірний та Юліян Романчук, а з живучих д-р Кость Левицький та багато інших. З ремісників вложили вже багато праці переплетники Михайло Сембратович і Михайло Спожарський та лякерник Лев Качоровський і інші.

Коли при заснованні Товариства вписалося в члени тільки 34-ох ремісників, то в найближчих роках те число значно зросло і праця йшла повним ходом. Завдяки широкій ініціятиві провідників „Зоря" стала найрухливішим українським товариством в тому часі. Щоденні сходини членів, реферати та виклади, освітні курси й забави, аматорські вистави, фестини і інші прилюдні виступи, все те з одного боку приєднувало Т-ву нових членів, з другого зєднувало симпатії і прихильність громадянства.

Всяко бувало з Товариством за тих пятьдесять років. Були часи високого лету, але й були часи цілковитого занепаду, як ось в часі війни — розуміється з причин незалежних від Товариства. Та одно треба признати, що коли зовнішні обставини не були такі, що цілком придушували працю Товариства, то воно вміло боротися з усякими перешкодами й труднощами, щоби таки вийти переможною рукою. Сьогодні „Зоря" — це вже не тільки реміснича товариство: вона організує крім ремісників також промисловців, тобто цілий міщанський стан. „Зоря" — це відродження міщанського стану, того стану, що без нього ми не булиб повною і суцільною нацією. І власне у тому вся вага зорянської організації.

Найбільша робота, яку Товариство робить сьогодні це те, що воно організує ремісничу молодь, оті кадри молодого ремісництва, які будуть для нас певною запорукою, що майбутности нашого міста не загрожує ніяка небезпека. Львівська „Зоря" зорганізувала біля 500 осіб ремісничого доросту. Яке це велике число в порівнанні з тими 34-ома ремісниками українцями, що були основниками „Зорі"!

За весь час істнування львівської „Зорі" йшла сильна безупинна праця в тому напрямі, щоби зорганізувати українських ремісників у цілій країні. Львівське Товариство висилало своїх делегатів до ріжних міст, де тільки зродилася думка засновувати ремісничу організацію, служило своїми вказівками й порадами й сьогодні може похвалитися великим успіхом: в краю працює двацять філій Товариства „Зорі", що на місцях організують українських ремісників, промисловців і купців, та підховують міщанський доріст.

І сьогодні, в ювилейному році її пятьдесятьлітнього істнування, ми можемо побажати „Зорі" тільки одного: хай членів і провідників Товариства не покидає дотеперішня енергія й дотеперішне завзяття. А як це станеться, то „Зоря" напевне виконає своє велике завдання, що його начеркнули зорянські піоніри.

Перед упадком еспанського уряду.

МАДРИД, 21. 12. ПАТ. Хоча кортези вибрали провідником трибуналу гарантії конституції кандидата уряду Фернанда Гаседа, премієр і уряд невдоволені з ходу голосування, бо 11 членів аграрної партії голосувало на іншого кандидата. Крім того аграрні посли голосували проти міністра освіти. Тому сподіються, що теперішній уряд подасться до димісії.

Винуватці вбивства Кірова.

БЕРЛІН, 21. 12. ПАТ. Німецьке Інформаційне Бюро повідомляє з Москви: Генеральний секретар Мануїльський заявив, що Зіновєв, Каменєв і Сирцов відповідальні за вбивство Кірова. Партія дотепер лишала їх в спокою з уваги на їх колишні заслуги. Тепер нема для них ніякого помилування.

Нова автономна партія в Ельзасі.

ШТРАСБУРГ, 21. 12. ПАТ. Повстала нова автономна партія п. н. „Регіональна Ельзаська Партія", яку заснував відомий автономіст Гайль.

—o—

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

— У Ризі підписали польсько-большевицьку умову про суспільні обезпечення для громадян обох держав.

— Політичний процес проти провідників німецького фронту у басейні Сари, який призначено на 21. грудня ц. р., відложили на необмежений час.

— Воєнний трибунал у Хіхон буде судити 7.347 осіб за участь у повстанні в Астурії.

— У Москві закінчилась нарада з представниками польських державних залізниць. На нараді вирішено про безпосередню залізничу комунікацію між Польщею і СССР на шляхах Львів—Одеса і Львів—Київ через Підволочиська та Жмеринку, з Прагою і Віднем через Негорелое і Варшаву.

— Канцлер Гітлер приняв на спеціяльній авдієнції голову французьких комбатантів полк. Пішо і генерального секретаря полк. Ранду.

— Бельгійський уряд навязує торговельні переговори зі Злученими Державами. Бельгія буде першою державою, яка буде переговорювати з Америкою.

— Румунський уряд призначив більшу частину грошей з внутрішньої позички, яка дала 3 міліярди і 400 мільйонів леїв, на зброєння, меншу частину на поправу санітарних відносин на селі.

— В дні 13. січня 1935. р. німецькі урядовці і службовики дістануть платні відпустки, щоби могли голосувати у басейні Сари.

— Уряд Перу подався до димісії.

— Над середущою Волгою створено автономічну совітську республику для мордвинів простором 26.400 км² і 370.000 населення.

— У Ґуернавака в Мексику невідомі справники знищили статую Матері Божої ґваделюпської з 1772. р. Між населенням велике обурення. До міста напливають юрби населення. Уряд стягнув поліцію. Побоюються заворушень.

Видатки на суспільну опіку та українці.

Промова пос. Дм. Великановича при бюджетовій дебаті 18. грудня 1934 р., з приводу бюджету Міністерства Суп. Опіки.

ПОТРЕБИ БІЛЬШІ — БЮДЖЕТ МЕНШИЙ.

Хоча господарський стан і умовини добуття праці не поправилися і мабуть не скоро це зміниться на краще, — хоча населення з року на рік прибуває — а з тим і прибуває число тих, що не мають варстатів праці, — то ствердити мушу, що бюджет Міністерства Суспільної Опіки з року на рік маліє. Коли в р. 1932-3 цей бюджет виносив суму 111.297.502 зол., то на цей рік преліміну́ється вже лише суму 57,502.000 зол., отже бюджет змалів майже на 50 проц. Правда, це міністерство диспонує ще „фондом праці", передбаченим на 1935-6 у сумі 93.200.000 зол., — але цей фонд не підпадає під усі відділи суспільної опіки, а має радше односторонній бо інвестиційний характер.

Приглядаючися бюджетові М. С. О. мушу ствердити, що український нарід непропорціонально мало до свого числа і лихого матеріяльного вивінування користується добром того ресорту.

В розділі 10 § 13. під заголовком „Опіка над молодю і дітьми" находжу преліміновану суму 4,850.000 зол. З цієї суми користають головно діти по містах. Сільські діти взагалі та українські зокрема, позбавлені тої опіки, хоча відсоток смертности між дітьми на селі значно більший як у місті. На селах більший відсоток дітей хорує, деґенерується і вмирає якраз через нужду. Щоби не бути голословним зацитую кілька прикладів неприхильного трактування українських громадських установ, що опікуються дітворою.

ЗАХОРОНКИ.

На підставі зібраного матеріялу від управ наших захоронок в р. 1934 бачимо, що субвенції на українські захоронки не переступають цифри 3.000 зол. Приймім, що я помиляюся на 100 відс., то навіть цифра 6.000 зол. далекою є відсотково від числа близько пяти мільйонів зол., прелімінованих на ту ціль у бюджеті. Як виглядали допомоги з державної каси для поодиноких українських захоронок, наведу кілька прикладів. А саме:

Захоронка СС. Служебниць в Коломиї в готівці 150 зол., натурою 160 зол.; у Долині 230 зол.; у Турці 100, натурою 278 зол.; у Вишнівчику — нічого; в Словяті (від 1919) гот. 50; в Тернополі — нічого; в Снятині 160, нат. 480 зол.; в Сколім (де дім обдовжений на 12.000 зол.) 40 зол.; в Яворові — нічого; у Львові (оо. Студитів) 250, нат. 200 зол.; в Станиславові (має 86 сиріт) — нічого; Ремісничя бурса у Львові — нічого, ще мусить платити кризовий податок; бурса у Снятині 300, нат. 515 зол.; одна літня кольонія дітей 100, нат. 30 зол.

Не називаю навіть менших захоронок, яких є багато та які майже в цілості позбавлені всякої помочі Міністерства Суп. Опіки.

ДІТОЧІ САДКИ.

Наша суспільність доцінюючи вагу виховання наймениших, забралася інтенсивно до організування діточих садків — і Рідна Школа зорганізувала в р. 1933 — 255 діточих садків, що гуртували 10.580 дітвори. Здавалось би, що влада повинна прийти в допомогу в організуванні тих гарних шкілок. Тимчасом старости в Сокалі, Жидачеві, Золочеві, Камінці, Долині, Зборові, Калуші, Мостиськах, Радехові й Сяноці взагалі не допустили до їх зорганізування, — а причиною тої заборони були навіть такі мотиви, як „поширювання антидержавної думки" (Сокаль) ...між 3—4 літніми дітьми!!

ОПІКА НАД НЕЗДІБНИМИ ДО ПРАЦІ.

В розділі 10 § 14. означено на ту ціль 565.000 зол. Мушу з жалем ствердити, що ледви чи найдеться десять українців, які користали би з цього фонду: в той спосіб ставляться до наших петентів адміністраційні органи. Громадянка з Жидачева Марія Дідик через воєнні події втратила 2 пальці, а наслідком цього і здібність до праці. Вона внесла прохання на ренту і дістала на нього відповідь від 3 інстанцій, отже й від Міністерства Суспільної Опіки, що на основі „дослідів вона втратила пальці при роботі на січкарні та що її батько має 20 моргів поля і як муляр заробляє 40 зол. (!) денно. Не помогла присяга 4-х свідків в суді, що бачили, як вона втратила пальці від гарматнього стрільна та опінія громади, що її батько має ледви 5 моргів поля і сезоново заробляє денно не більше, як 2—3 зол. Щойно Адміністраційний Трибунал уневажнив оречення Міністерства Суспільної Опіки. Цей присуд видано в 1932 р., але досі влада не перевела нового слідства і пошкоджена даремне вичікує справедливого полагодження її петиції.

НУЖДА НА СЕЛІ.

В розділі 10 § 23. преліміну́ється на доплати до забезпеки на випадок безробіття 17 міл. зол., а в цьому на працю для безробітної молоді 6.600.000 зол. До цієї цифри треба ще додати таку саму суму з фонду праці. При цій позиції мушу завважити, що ті цифри раптово спадають, а саме: коли в р. 1932-3 було преліміновано 72,245.347 зол., то вже на 1935-6 р. преліміну́ється суму 17.000.000, себто четвертину попередньої суми.

Більшість цих грошей йде на допомогу зареєстрованим безробітним професійним робітникам і то головно по містах та фабричних центрах. Зате не добачують компетентні чинники мільйонів безробітних хліборобських робітників на селі. Хто має сякий-такий звязок з селом, той знає тамошню нужду. Недостача одежі, опалу та фабричних виробів першої потреби нераз більш докучають ніж голод. Неодин з нас, хто в зимові дні стріча́є на селі дітвору, бачить такий образ: босі, бліді, голодні живуть ці малі людські істоти мов звірята і не показують носа поза стіни неопаленої хати. До школи приходить сільська дітвора з одною бульбою в торбинці, призначеною на сніданок, без ложки теплої страви та очікує світлих слів учителя про культуру, ідеали людськости та обовязки супроти держави. Найгірша ситуація у гірських околицях. Перед війною довозили туди постійно харчеві продукти на кошт держави і ратували цих нуждарів від голоду. В нинішню пору при гірших можливостях дістати харчі при недостачі заробітків і важкій системі ріжних оплат — гірське населення сходить до життевого ступня нижче первісної людини. Тут вже не можна о-

Внутрішня політика Югославії.

Трудноші міністра Єфтича при створенні нового уряду.

БІЛГОРОД, ПАТ. Міністер закордонних справ Югославії Єфтич з доручення реґенційної ради піднявся створити новий уряд. Мін. Єфтич задумав притягнути до уряду теж представників опозиційної партії. Тому конферував з представниками опозиції Стояділовичем і Мілєтічом, провідником народньої партії словінців о. Корошецом і провідником хорватської народньої партії д-ром Мачеком. Тому, що на основі теперішньої конституції політичні партії не існують, згадані політичні провідники увійшли би до уряду не як представники партії. Мін. Єфтич має піддержку військових кол, яких довіреною особою є ґен. Живкович, шваґер мін. Єфтича.

По нараді виявилося, що опозиція виступає спільним фронтом. Провідник сербських радикалів Стоядінович, демократів Доліпович, магометан Спало, словінців о. Корошец і хорватів д-р Мачек рішили на спільній нараді, що ніодна згадана політична партія не ввійде до уряду. Згадані партії уповажнили заступника провідника радикалів Мілетича переговорювати з реґенційною радою. Опозиційні партії узалежнюють свою участь в уряді від сповнення таких умовин: зміна виборчої ординації і вибори до скупштини (парляменту), свобода преси, загальних зборів і т. д.

Політичні кола в Льондоні слідкують уважливо за ходом подій в Югославії. Створення поміркованого уряду в Югославії доведе не тільки до внутрішньої рівноваги в Югославії, але також до наладнання взаємин з Італією.

Кружляють поголоски, що мін. Єфтич і мін. Ляваль склали в Женеві проєкт порозуміння між Югославією та Італією. Коли уряд Югославії згодиться на цей проєкт, це влекшило би мін. Лявалеві закінчити переговори з Мусоліні. Одначе мін. Єфтич по поворотї з Женеви переконався, що уряд Узуновича буде робити йому трудноші. Тому зі своїми приятелями міністрами довів до упадку уряду Узуновича, а реґенційна рада піддержала Єфтича в його грі проти Узуновича.

Перед стрічею мін. Саймона з прем. Фляnденом і мін. Лявалем.

ЛЬОНДОН, 21. 12. ПАТ. Мін. Саймон з дружиною виїджає в суботу 22. грудня ц. р. до Канн на французьку Ріверу, де проведе свята.

ПАРИЖ, 21. 12. ПАТ. Французька преса пише, що мін. Саймон зустрінеться у Парижі з прем. Фляnденом і мін. Лявалем. „Л'Евр" пише, що темою нарад буде заява през. Рузвельта про свободу моря.

Японія зміцнює свої сили на Сахаліні.

ТОКІО, ПАТ. Начальник поліційних японських сил на Сахаліні заявив, що з уваги на напруження на Далекому Сході японське міністерство війни рішило збільшити поліційні відділи на Сахаліні. Крім того уряд візвав усіх мужчин у віці від 16—42 років у вільних хвилинах вправляти зброю.

перувати цифрами проф. Рибарського про безробітних 6 міліонів, а треба вже говорити про маси, що потребують помочі. Найбільше терплять нужду мешканці гір в повітах: Лісько, Турка, Дрогобич, Стрий, Долина, Калуш, Коломия, Косів, Надвірна і то до тої міри, що сума 5.600.000 зол. на безробіття вистарчилаб хіба на заспокоєння нужди в гірських селах, а де ж дерела допомоги для Волині, Полісся чи інших частин держави?! Вважаю за вказане з признанням піднести, що п. віцеміністр Пещинський має зрозуміння для нужди в гірських околицях і дав цьому докази в минулому році, та на жаль від весни ц. р. до повіту Турка здержано цілковито довіз харчевих продуктів.

Коли говорю про безробіття серед українського робітництва, то мушу ще зазначити прикрий факт, що в наші сторони спроваджується робітників з західних околиць, а українських робітників від цієї праці відсувається.

ЛІКАРСЬКА ОПІКА — ШПИТАЛІ.

У звязку з поганим відживлюванням і недостачею заробітків стоїть стан здоровля громадян. Селянське населення западає на різні недуги та через недостачу грошей не може користуватися ані порадою лікарів ані купити ліки. Шпиталів мало, а ті, що є, не вистарчають на нинішнє число населення. Їх вивінування теж у високій мірі недостаточне. До того утримання і лікування хворих у шпиталях при теперішних господарських відносинах за коштовне і наше селянство не може з нього користати. Найбільшу кризу переживають тепер шпиталі т. зв. комунальні, що колись були на опіці б. Краєвого Галицького Виділу. Вправді до буджету вставлено суму 39.000 зол. на субвенції для тих пожиточних станиць, та на жаль ця сума така мала, що вона вистарчала би для яких 2—3 шпиталів, а не для всіх комунальних шпиталів у Польщі. Добачую у буджеті 400.000, призначених на оплати лікарських оглядин новобранців і вважаю, що ці кошти повинно нести мін. військ. справ, а названу суму треба призначити на субвенції для комунальних шпиталів для покриття лікування незаможних селян.

ЛІКАРІ.

Коли говорю про лікарську опіку не можу поминути мовчанкою справи приняття лікарів-українців до Кас Хворих. Пос. Ротенштрайх жалувався, що звільняють з праці лікарів-жидів; я мушу додати, що українців не звільняють тому, що їх майже нема на офіційних становищах. Відома історія з усуненням з Каси Хворих д-ра Філяса — лікаря у Львові. Наших лікарів і ветеринарів майже зовсім не приймають до фізикату — хоча лікарі-українці відомі з своєї солідности у виконуванні обовязків, та великого знання свого фаху. При редукції лікарів взагалі в Касах Хворих і їх перевантаженні ріжними канцелярійно-статистичними роботами, небагато користають потребуючі і бідні з помочі лікарів при убезпечальнях.

САНІТАРКИ, ДЯКИ Й ВІДБУДОВА.

Встановлено до буджету квоту 64.000 зол. на субвенцію для шкіл санітарок „(пелєнгнарек“) у Варшаві і Кракові. Не маю нічого проти удержання тих шкіл, але мушу з того місця застеретися проти того, що до цих шкіл не приймають кандидаток-українок. (Міністер заявив, що в тій школі у Варшаві є одна інструкторка-українка).

До цієї пори не упорядковано справи оплат на обезпечення церковної послуги. Обезпечальня в Бережанах наложила на о. Юрія Колодія, пароха в Словіті, обовязок платити по 3 зол. місячно за дяків в 2 церквах і 3.10 за служницю. Стверджую, що це протизаконне тому, що наші дяки сповняють свій обовязок здебільша як побічне заняття та в кожному разі несправедливо спадає цей тягар на парохів. Прошу п. міністра, щоби упорядкував цю справу так само, як справу змушувати до примусового обезпечення служби на селі.

Є ще ціла низка наших громадян по селах, що потратили будинки в наслідок воєнних подій і до нині не могли відбудуватися. Вважаю, що коли з фонду праці побудовано сотні нових хат по містах для бездомних, то тим більше право до помочі з того фонду мають наші селяни.

СПРАВА ДОПОМОГИ УКРАЇНЦЯМ ЕМІГРАНТАМ З НАДДНІПРЯНЩИНИ.

На кінець хочу ще порушити одну справу делікатнішої натури, а саме: Від 1920 р., коли-то наші брати зза Збруча мусіли покинути батьківщину й опинилися в межах польської держави, польський уряд, маючи на увазі заслуги армії УНР для Польщі підчас боротьби з большевиками, прийшов тим емігрантам з матеріяльною допомогою. Українцям інвалідам армії УНР признано постійний інвалідський причинок, який виносив спершу ок. 80.000 зол. Рівночасно признав грошеву допомогу для табору українських комбатантів в Калуші суму ок. 70.000 зол., та для безробітних емігрантів, згуртованих в Центральному Українському Комітеті суму коло 70.000 зол. Ці гроші неодному, що покинув рідну землю, облекшили можливість екзистенції з рідньою. На жаль, з року на рік ці жертви в буджеті обмежувано, а через те погіршувалося і положення так військових, як і цивільних еміґрантів. На рік 1935-36. знову обнижено в поважній мірі контингент допомог для всіх 3-х еміґраційних категорій. Не бачу найменшого оправдання, чому якраз треба було зменшити цю суму, коли число еміґрантів не змаліло, а збільшилося через приріст дітей та і за зарібки для них щораз важче.

Промовець кінчає на пригадку голови комісії, що минув його термін промови.

За розбудову українського приватного шкільництва.

(Докінчення.)

КОЕДУКАЦІЙНА ПРОБЛЕМА В НАШИХ ВІДНОСИНАХ.

П. І. Стронський дуже захвалює коедукацію, бо при її помочі надіється зліквідувати дві школи. Засадничо проти коедукації не можна мати нічого. Одначе й у цій справі не слід поступати по доктринерськи і без розбору валити істнуючі добрі хлопячі й дівочі школи, але треба числитися з особливими обставинами і в добре зрозумілому інтересі української школи й нації не форсувати коедукації.

При цій нагоді завважую, що в тих громадах, де є окремі хлопячі й окремі дівочі школи, польські батьки якось не дуже одушевляються коедукацією. Ось один з найновіших прикладів: „Курєр Львовскі“ з 1. грудня ц. р. приносить такий характеристичний допис з Коросна:

„Коросно має дві всенародні школи: хлопячу й дівочу. Повіяв новий дух часу — напрям коедукації, себто вчаснішого освоювання хлопців з дівчатами. Отже відкомандировано якесь число хлопців до дівочої школи і дівчат до хлопячої. Одначе в школах не все в порядку: нема відповідного числа виходків і наслідок такий: В часі перерв перед кожним виходком стоїть довга черга. Досить часто буває, що діти полагоджують фізіольогічні потреби на коридорах або навіть у сінях на очах інших. Як коедукація, то коедукація! — Бідні батьки виготовили петицію до Кураторії, щоби схотіла вглянути в ті відносини і привернути давній тип шкіл“.

Та найдивніше те, що пропагуючи „обєднання“ хлопячих і дівочих шкіл Р. Ш. в коедукаційні, п. І. Стронський покликується на державну коедукаційну 7-клясову школу ім. Шашкевича і на новоутворені коедукаційні кляси при українських хлопячих гімназіях у Львові й Перемишлі. Таж це не сталося по думці українського громадянства. Навпаки. Українці Львова під проводом пок. о. Стефановича десятками літ боролися саме за розділ школи ім. Шашкевича у Львові на хлопячу й дівочу, — на жаль — безуспішно. Також на місце зліквідованих 2 бувших українських дівочих учительських семинарій домагалися окремих державних дівочих середніх шкіл!

Отже і в цьому випадку аналогія до державних шкіл невлучна, а до того ж хід подій і фактів зовсім не промовляє за концепцію п. І. Стронського.

НЕБЕЗПЕЧНИЙ ЕКСПЕРИМЕНТ.

Ліквідація якоїнебудь української школи небезпечна ще з тої причини, що раз втрачені позиції в теперішних відносинах не так легко можна відзискати наново. Як тяжко осягнути нові концесії за українські школи, показує факт, що вже роками стоїть спеціяльно вибудована школа з цілою шкільною обстановою, з усіми приладами до навчання, з бібліотекою для дітей та вчителів і т. п., є вчительські сили, є діти — а концесії як нема, так нема... Отже самому ліквідувати свої власні школи — це дуже небезпечний експеримент.

Тому всі істнуючі наші школи треба берегти, як ока в голові, дбати про якнайчисленнішу в них фреквенцію, розбудувати їх і спільною працею, спільними зусиллями всіх суспільних верств та установ забезпечувати їх матеріяльно.

ЯК СТАВИТЬСЯ УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО ДО СВОЇХ ШКІЛ?

Цю справу треба доконче виясніти, бо п. І. Стронський на підставі одної анкети з 11. листопада ц. р. твердить, що львівське громадянство рідношкільними справами не цікавиться і тому — на його думку — одинока рада: школи ліквідувати — наразі частинно. При цій нагоді п. І. Стронський подає і деякі фальшиві інформації про анкету, що слід справити. Отже фактом є, що розіслано не 400, тільки до 200 запрошень, а на анкету явилося не 30, тільки 50 учасників, крім Старшин Кружків ім. Шевченка й ім. Гачин Барвінок. Та це лиш мимоходом, бо на підставі одної анкети годі кидати клеймо на все „львівське громадянство з інтелігенцією на чолі“, що, мовляв, не цікавиться рідношкільними справами.

Отже можу запевнити п. І. Стронського, що діяльність кружків Р. Ш. взагалі і Кружка Р. Ш. ім. Шевченка зокрема не обмежується виключно

до збирання фондів (хоча це одно з найважніших завдань!). Вистане переглянути звіт з діяльности Старшини і II секцій (батьківського комітету, жіночої секції), поцікавитися конференціями батьків, переконатися про іншу рідношкільну працю Старшин і зацікавлених членів Кружка, а можна переконатися, що Кружок не змарнував таланту. На жаль, п. І. Стронський не поінформувався як слід про стан справи, а повинен був це зробити, виступаючи прилюдно.

Також цифри — як на наші відносини — не такі, щоб ними треба соромитися. Бо стягнути 12.000 зол. на рік — це вже щось значить! Очевидно, цю цифру можна подвоїти, але до того треба живої співпраці всіх людей доброї волі.

ЧИ НАРОДНІ ШКОЛИ МОЖУТЬ БУТИ САМОВИСТАРЧАЛЬНІ?

П. Стронський вимагає, щоб народні школи були самовистарчальні так, як наприклад середні школи СС. Василіянок, себто, щоб могли удержуватися з власних шкільних оплат. Очевидно — до того треба прямувати і як мога наближуватися до такого ідеального стану. Одначе треба мати на увазі, що ніде на світі народні школи, що мають загальний характер і стягають під свої крила не тільки дітвору маючих батьків, але й бідноти, — не є самовистарчальні, як самовистарчальними не можуть бути фахові й ремісничі школи, захоронки, дитячі садки і т. п. Це фактично зовсім інша справа. Бож неможливо викидати зі шкіл Р. Ш. тих, що їх не то не стати на шкільну оплату, але й на харч і на убрання та обуву! Всіх їх мусить пригорнути Рідна Школа і не тільки дати їм безплатну науку, але ще й допомагати дожривлюванням, убранням, шкільним приладдям тощо.

В тій ціли Старшина Кружка та II секції збирають гроші і датки в натурі, підшукують „опікунів“ — і то не без успіху. Бо — річ ясна — якщо не зробимо того ми, то зроблять це інші. але українська нація не матиме з того потіхи. І до цієї великої, благородної і в наслідках далекосяглої рідношкільної праці, до необхідних жертв стараємося притягнути всіх без винятку, не виключаючи й тих матеріялістів, що „люблять Русь, як кусок сала“... А є між нами такі, що десятки пускають у карти, сотки пропивають, а скільки пускають з димом! За ті гроші можна не одну сльозу бідному отерти, а школи Р. Ш. вивінувати згідно з усіми вимогами сучасної педагогії та матеріяльно їх забезпечити. Мало того: чимало людей відмовляється приняти опікунство над бідною українською дитиною, але годують у себе по кілька котів, тримають пси й оплачують за них податки, ба, є й такі, як на наші відносини дивогляди, що удержують платних тренерів для своїх собак!! Невжеж не можна без того обійтися? Невжеж не краще було б ті гроші дати на Рідну Школу?

ДОЦІЛЬНІ РЕЗОЛЮЦІЇ.

І саме тим пекучим життєвим рідношкільним справам були присвячені ті 12 резолюцій, що їх всі присутні на анкеті 11. листопада ц. р. одноголосно ухвалили. Всі вони (справ шкільних оплат, опікунів, 1 прц. датків скарбонок по установах і приватних помешканнях, патентів, протиалькогольних карт, провірних бльочків, принагідних датків, підготови коляди, позички і т. д.) доцільні й необхідні на підставі довголітнього досвіду.

І хоча п. І. Стронський сумнівається, чи їх вдасться зреалізувати — то ми, що безпосередньо працюємо на рідношкільній ниві, віримо твердо, що так воно станеться. Бо чейже кожний зрозуміє, що в боротьбі за життя і кращу майбутність нації мусить кожний член нації і кожна українська установа взяти діяльну участь і не сміє відмовитись від матеріяльних жертв! Усі мусимо найтися на рідношкільній позиції, бо це найважніша справа з усіх справ дуже важних — це найвищий наказ часу!

Микола Ластовецький.

Палка дискусія в сенатській комісії.

ВАРШАВА, 21. 12. ПАТ. В сенатській конституційній комісії йшла далі дискусія над проєктом нової конституції, головно над розділом IV. (сойм). По зголошенні поправок сен. Ростворовським, зголосився до слова сен. Возьніцький (Стр. Люд.). Промовець виступив проти обмеження прав сойму в кермуванні державою, скасуванні засади пропорціональности й обмеження посольської незайманости.

Сен. Левенгерц з ББ підкреслив, що соймові дійсно не буде вільно кермувати державою. Одначе ця постанова, на думку промовця, знайшла прихильний відгук не тільки в Польщі, але навіть за кордоном, нпр. у Франції. До травня 1926. р. сойм дійсно правив державою і тоді за неціліх сім років упало 14 урядів, 150 міністрів і 32 міністрів скарбу. Одначе Польща з огляду на своє географічне положення мусить мати сильний уряд з великим авторитетом.

По промові сен. Охановича замкнено засідання комісії, яка зійдеться на дальшу нараду коло 7. січня 1935. р.

Перехідний уряд в Югославії.

БІЛГОРОД, 21. 12. ПАТ. Переговори мін. Єфтича з опозицією розбилися тому, що опозиція домагалася зміни виборчої ординації і скликати скупштину. Всеж таки опозиція рішилась вислати деяких своїх людей до тимчасового уряду та одночасно продовжувати далі переговори. Премієром і міністром закордонних справ тимчасового уряду стане мін. Єфтич, міністром військових справ ґен. Живкович, міністром фінансів Стоянович, міністром внутрішніх справ Попович. Політичні кола сподіються, що реґенційна рада призначить міністрів уже в найближчих годинах. Між журналістами кружляють поголоски, що в реґенційній раді нема згоди на створення тимчасового уряду і тоді мін. Єфтич мусів би зректися своєї місії.

Наради протестантських єпископів.

БЕРЛІН, 21. 12. ПАТ. Вчора почалися наради протестантських єпископів і представників німецьких християн. Уряд і партію репрезентує надпрезидент Східної Прусії Кох, який заявив, що уряд бажає єдности і згоди у протестантській церкві. У Берліні кружляють поголоски, що на випадок компромісового поладнання спору проурядовий епископ Мілер уступить. Його наслідником буде єпископ Гановеру Маренс.

Бомбовий замах на суддю.

ПІРЕВС, 21. 12. ПАТ. Минулої ночі невідомі справники кинули бомбу на дім присяглого судді, який візьме участь у процесі за замах на Венізельоса. Вибух заподіяв великі шкоди. Процес починається завтра.

По сесії Св. Синоду.

„Вядомосьці Украіньске“ повідомляють: Остаточні офіційні вислідн сесії св. Синоду покищо не відомі. Українські православні кола запевняють, що у справах волинської дієцезії дійшло до такого компромісу: всіх членів консисторії, крім о. прот. Тучемського, звільнено і доручено архиепископові Олексієві предложити кандидатів до затвердження Синодові підчас чергової сесії. Крім того кружляють поголоски, що о. прот. Видибіду-Руденка призначили членом виленської консисторії.

НОВИНКИ

— **ДО ВПОВ. ПЕРЕДПЛАТНИКІВ! До цього числа долучуємо складанки П. К. О., якими просимо надсилати передплату на рік 1935. Місячна передплата зол. 5.. — чвертьрічна зол. 15., — піврічна зол. 30.**

— **Хочете мати добре футро,** ідіть до відомої фірми Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, тел. 54—46, яка поручить добрий товар совісно, виконає солідно, легко і точно. 187

— **Магазин постелі Р. Джала, Львів,** Хорущини 3, поручає: ковдри, матраци по найдешевших цінах. Переробляє ковдри по 5 золотих, матераци по 7 зол. 639 12-100

— **Приймаю як давніше** в моїм заведенні від 9—1 і 3—6, в неділі і свята від 9—10. Львів, Сикстуська 17. — **Насс.** 725 1-3

— **Українські грамофонові плити.** Вже появились давно очікувані плити „Сирена-Електро“ з побутовими і святочними наспівами відомого українського хору „Сурма“ під диригентурою п. Івана Охримовича. Одною з найкращих частин є коляди і щедрівки. Появу нових українських плит треба повитати з найбільшим вдоволенням. 730

— **З приводу двацятьліття Українського Січового Стрілецтва „Червона Калина“** уложила зі своїх видань для широкого збуту по знижених цінах три роди бібліотечок з творів виключно воєнно-історичного змісту в ціні зол. 62.50, зол. 40 і зол. 25. Для вшанування великої річниці Стрілецтва закупили ці бібліотечки крім през. д-ра Дм. Левицького, про що вже було оголошено, ще такі громадяни: Впрп. о. Мітрат Т. Войнаровський 7 бібл. за зол. 444 з призначенням для вязнів і бібліотек на Лемківщині та в інших околицях краю, дир. І. Тиктор три бібл. за зол. 200. для читальні „Просвіти“ в Банялюці в Босні і для двох бібліотек в краю, посол д-р Л. Макарушка три бібл. за зол. 200 для студентських бібліотек поза границями краю. 731

— **Хто хоче приємно провести вечір,** хто хоче відпочити в кожній хвилині дня та покріпити себе доброю кавою, чоколядою, какао чи чаєм — нехай іде до знаної нам добре цукорні **Д. Стецькова** при вул. св. Миколая напроти старого університету. Там зможе осолодити собі хвилини дозвілля і пампушками і пиріжками й іншими солодощами, які є незрівнані.

— **Гр. Смольський,** один з найталановитіших наших малярів молодої ґенерації, що вийшов зі школи артиста Олекси Новаківського, виїздже цими днями до Парижа для поглиблення малярських студій. Молодому, надійному мистцеві бажаємо на дорогу найкращих успіхів.

— **Вистава стрілецьких памяток у Нац. Музею.** В неділю 23. 12. в год. 12.30 впол. відбудеться відкриття стрілецької вистави, що її влаштовано з приводу 20-ліття вимаршу в поле У. С. С. Вистава ця зложена з портретів, батальних образів, рисунків і графіки: Буцманюка, Геца, Іванця, Куриласа, Кульчицької, Ю. Назарака, Перфецького, Сорохтея, Холодного, різьб Коверка та рисункових портретів польського арт. маляра Ґавеля, великої збірки фотографій та річевих памяток, як одягу, зброї, записок і військових відзнак. Вистава надзвичайно богата й цікава. Вступ добровільні датки. Ціна ілюстров. катальогу 50 сот. Вистава в салях Нац. Музею триватиме до кінця січня 1935.

— **Совітська фільма у Львові.** Кіно „Аполльо“ починає позавтра висвітлювати у Львові нову картину „Союзфільму“ п. з. „Петербурські ночі“. Текст і співи російські. У головних ролях Вера Тарасова, Л. Орлов, М. Добронравов і М. Доронін, відомі добрі артисти.

— **За похвалювання вбивства мін. Перацького** та за образу польської держави станиславівський суд засудив столяра з Нижнева Дмитра Зборовського на 8 місяців вязниці.

— **Краєва хроніка.** Перемиський суд розглядав справу шофера Івана Пиха, що за матримоніяльні обіцянки видурив від пятьох польських наймичок у Парижі 6.000 фр. За це засудили були Пиха на 2 місяці та виселили із Франції. Тепер перемиський суд засудив Пиха за ті проступки на рік вязниці. — При розбірці старої рудери в Ярославі, що була колись заїздним домом, знайшли під підлогою кістяк жінки, що лежав там кільканацять літ. — В Березові застрілив Каз. Пйотровський зі села Грабовиця сяніцького повіту Йосифу Гавкнехт, жінку господаря Михайла наслідком заведеної любови. — В санаторії в Ворохті отруївся хорий на груди 26-літн. Йос. Борер із Кор. Гути. — В Зимній Воді під Львовом гімн. абсольвент Лев Трофим бавився так незручно револьвером, що застрілив 19-літного Йосифа Дмитровича з Рудна. — На дорозі з Тухлі до Великих Очей пов. Ярослав ограбило трьох напасників пекаря Шляфа з готівки 50 зол. Арештовано І. Крука, М. Хруника і М. Швама з Тухлі, яким частину грошей відібрано. — У Львові арештовано 25-літного Франца Кіляра, сина 100-моргового господаря в Турниці, жовківського повіту, що доконав влому до одного склепу в Жовкві.

— **Дванацять літ удавав лікаря.** На терені повіту Гарволін люблинського воєвідства виринув якийсь Леон Козьолковський, що 12 літ вів лікарську практику в Желехові, подаючи себе за доктора медицини. У звязку з наказаною в останньому часі урядовою реєстрацією лікарів д-р Штраземан зажадав від нього лікарського диплому, якого він між іншими своїми документами не предложив. „Доктор", бачучи, що земля йому усувається зпід ніг, щез без сліду. Цікава річ, як хтось міг протягом 12 літ лічити людей і ніхто не питав його, чи має до цього кваліфікацію.

— **Засудили редактора.** У варш. суді закінчилася розправа проти відповід. редактора „Вечора Варшавського" Матущака за знеславлення бувш. міністра Морачевського. Матущака засудили на 2 місяці арешту, гривни 500 зол. та судові кошти. На основі амнестії кару подаровали.

— **Кілько мешканців має Варшава?** На основі обчислень статистичного виділу варшавського магістрату в дні 1. листопада ц. р. у Варшаві жило 1.217.560 осіб. За останній рік населення Варшави зросло на 23.120 осіб.

— **Ошукали большевицьку торговельну місію в Варшаві.** Купці Давид Вільденбавм, Абе Зискінд і Меч. Майснер оснували торговельну спілку „Нафхем" і взяли від варшавської торговельної місії товарів більше як на міліон золотих. Заплатили векслями із фальшованими підписами, або що їх підписали пропали за заплатою 50 сот. Товари купці продали зараз за готівку нижче ринкових цін. Поліція повела слідство та арештувала лише Вільденбавма. Майснера не можуть арештувати, бо він тяжко хорий, тому при його ліжку сидить поліцай, а Зискінд утік до Данцігу.

— **Населення Праги,** столиці Чехословаччини, дійшло з кінцем 1933 р. до 897.250 осіб. Перед десяти роками начисляли його на 788.951 осіб, отже протягом десятьох літ зросло на 14 проц.

— **Комуністи вбили американських міліонерів.** З Пекіну повідомляють, що китайські комуністи стяли кількох американських міліонерів, а їх тіла залишили непогребані на полі. Комуністи заявили, що це перший крок до акції, яка має на меті винищити всіх чужинців.

— **Масові саботажі на совітських залізницях.** Совітська „Правда" з 16. ц. м. у статті п. н. „Завести порядок на лініях доїздової і головної залізничої лінії Єкатерінск" подає, що на тій лінії невикриті винуватці доконали ріжних саботажових замахів, наслідком чого державний скарб потерпів великі шкоди. Протягом цього року висаджено із шин кільканадцять товарових потягів і ушкоджено 25.000 вагонів. Втрати у звязку з тими саботажами доходять до 3 міліонів 500 тисяч рублів. Дальше зазначує автор статті, що в 1933 р. не було теж краще, бо за цілий рік ушкоджено наслідком висадження зі шин 42.200 вагонів. Висаджено теж 100 потягів з вуглем, деревом і харчевими продуктами. Торічні втрати з причини залізничих катастроф досягли суми 3.600.000 рублів. Вкінці автор статті звертає увагу, що від 1932 р. на згаданих лініях не переведено ніякої інспекції.

— **Ріжні вістки.** В Льондоні повішено 42-літну Етель Меджор, засуджену на смерть за отроєння чоловіка. — Італійський уряд розпочав будову великого залізно-бетонового мосту, щоби злучити острів Градо зі суходолом. — У Білгороді відчинили нову установу „Балканський інститут", що має на меті вести пропаганду зближення між балканськими державами і народами. — У Франції обідніло на 7.5 прц. осіб, яких уряд скарбовий увільнив від доходового податку. — 15. ц. м. тільки єдина держава в Европі заплатила в означенім речинці свій довг супроти Зл. Держав. — Редактор „Дейлі Мейль" льорд Ротермір після подорожі по Сарськім басені запевняє, що нема сумніву щодо успіху голосування тамошнього населення в користь Німеччини. — За мин. рік у 5000 німецьких театрах було 250 міл. відвідувачів. — Двох московських робітників, що самовільно вибрались на прогульку державним автом засуджені на 10 літ вязниці. — Японська цісарева пожертвувала білля і теплу одіж 16.000 дітям у півн. провінціях, де панує біда. — Скількість послів у новім турецькім парляменті буде збільшена до 120 членів. — Американські ґанґстери погрожують сов. консулеві Толоконському, що пірвуть його 7-літню доньку. — Франц. парлямент призначив 30 міл. фр. на перебудову будинку колишньої австроугорської амбасади, куди переїдуть бюра президента міністрів. — У Льондоні помер у 77 р. життя льорд Грінвей, основник великого концерну „Англьо-перське нафтове т-во". — Німецька преса сильно критикує і нападає на славного мистця Макса Лібермана, колишнього голову Академії мистецтв, з нагоди його виставки. — Австр. автомобілевий клюб вибрав своїм почесним членом — кардинала д-ра Т. Інніцера. — У м. Сотебі біля Льондону продали щоденник Марії Люізи, жінки Наполеона, 133 сторінок малого записника за 490 фунт. шт. — Австр. архикнязь Отто Габсбурський прислухувався цими днями нарадам франц. парляменту; преса підкреслює його чемність: коли до сце. — Головою союзу чужих журналістів у Франції вибрали П. Милюкова, заст. голови А. Руссо, бельгійця і А. Віндінга, данця.

ДИВОГЛЯДИ.

СТОЛІТНІЙ ЛЕТУН

Англійський фармер Кеннеді скінчивши 99 літ рішив вибратись у дальшу подорож на літаку і перелетів 1400 миль.

ХТО КУПИВ ДІМ „ПРОСВІТИ"?

У ч. 8. „Батьківщини" довідуємось про цікавий історичний факт, а саме: „Дім „Просвіти" купив тодішній голова товариства, український дідич, Володислав Федорович". Легко виступати в ролі санатора всього нашого національного життя, але важче знати історію рідного краю.

ДВОЄ ДІТЕЙ МАЄ ВЛАСНУ МОВУ.

У малім шведськім селі виховалось двоє дітей, 5 і 6-літає, що розмовляли тільки одне з одним, без ніякого іншого товариства. Вони витворили собі власну мову, якої ніхто не розуміє, а якою розмовляють як рідною. Шведської ще не знають. Лікарі ствердили, що діти зовсім нормальні і можуть легко навчитись по шведськи, коли попадуть у товариство.

—о—

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

ВОЛОДИМИР ВАСИЛЬ БАРАН,

помер у Львові, дня 21. грудня ц. р. у 36. році життя. Зійшов зі світа один з тих тихих, незамітних синів українського народу, яких серця горіли на його славу. Ще будучи малим хлопцем, Покійний зломив собі ногу і наслідком цього на все життя став калікою. Проте, коли прийшов 1918. рік, 20-літній студент прав Володимир Баран зголосився до Української Галицької Армії і коли не міг бути через свою ногу на фронті, то заступав боєвика у військовій канцелярії. В УГА служив від 1918. до 1920. року і щойно інтерновані повернувся додому. Домашні злидні і злоліт з ногою не дали змоги здібному студентові скінчити правничих студій. Зате вже в 1925. р., як лиш заві́язалась Організація Українців міста Львова, вступив він до Організації і з повною посвятою за смішно низьку місячну винагороду працював у ній до останніх днів свого життя. І останні його думки вже на смертному ложі були лиш про Організацію, щодо якої в маячінні давав увесь час якісь зарядження. Покійний залишив двоє старенських родичів і безробітну сестру, які були майже виключно на його удержанні.

Похорони відбудуться в неділю 23. грудня ц. р. в год. 2-ій пополудні з вірменської крипти на Личаківський цвинтар. В. Й. П.

Дописи.

ПЕРЕМИШЛЬ.

Вечір пісні. Жіноча гімназія „Українського Інституту для дівчат" у Перемишлі уладила „Вечір пісні" дня 18 XII. Виступали хори всіх кляс гімназії під проводом учениць із своєї кляси. Перед хоровими виступами уч. V. кл. Михайлишин виголосила реферат про пісню, від її зродження, подала розвиток пісні в інших народів, та закінчила заслугами українських композиторів з Великої України й Галичини для нашого народу. Реферат був змістовий і цікавий. Хори відспівали ріжні пісні, були тут коломийки, запальні пісні й ін. легкі і тяжчі на один, два і три голоси ріжних українських композиторів: Людкевича, Колесси, Березовського і т. д. Вечір пісні зробив дуже пі́ємне враження, головно своєю оригінальністю порядком і дбайливим виконанням. На цілій стіні сцени умішено рядок нот і слова пісні: „Якби ми пісні не мали..." На стінах умішено портрети українських композиторів, прикрашені українськими рушниками й вишивками. Все те доповнювало цілість симпатично-го вечора. Диригентки були: I кл. Л. Вахнянин, II. кл. І. Доценко, V. кл. А. Маринович, VI. кл. О. Піх, VII кл. Л. Галань і VIII. кл. Л. Крупа. Виявалися вони в міру своїх сил, якнайкраще. Загальна підготовка була в руках проф. співу гімназії Марії Даниревич, яка поклада багато праці і їй належиться повне признання. Мале завваження до наймолодших: хоч тяжко довший час бути спокійним на сцені, але треба над собою панувати і не обертатися. П. Ль.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Кооператива „Український Театр" Театр „Заграва".

Львів. Театр „Розмаїтостей":

Субота, 22. XII. год. 7·30 веч. „Ой не ходи Грицю".

Неділя, 23. XII. год. 3·30 поп. „Ой не ходи Грицю".

Неділя, 23. XII. год. 7·30 веч. „Святе полум'я".

Великий Міський Театр.

Субота, 22. XII. год. 7·30 веч. „Пасторалька" Л. Шіллера. Прем'єра.

Неділя, 23. XII. год. 3·30 поп. „Пасторалька".

Неділя, 23. XII. год. 7·30 веч. „Помста". Понеділок, 24. XII. Театр нечинний.

Театр Розмаїтостей.

Понеділок, 24. XII. Театр нечинний.

Кіна.

АДРІЯ: „На паризькому бруку" та „Маска обслуги".

АПОЛЬО: „Каріока" (Дольорес дель Ріо).

АТЛЯНТИК: „Весняний вальс" (муз. Штравса) і Льорель і Гарді.

БАНДА: „Д-р Джекил і містер Гайд", „Бунт у Шангаю".

ГРАЖИНА: „Маскарада".

КАСИНО: „Острів скарбів" (Волес Бері).

КОЛІСЕЙ: „Кохання без слів", ревія „Огляд пробоєвиків".

КОПЕРНИК: „Весняна парада" (Франціска Галь).

МАРУСЕНЬКА: „Тореадор і жінки" (Ад. Менжу), ревія „Веселе шаління".

МІРАЖ: „Моя мрія то ти" (Ліліян Гарвей).

МУЗА: „Пімста пана Ікс".

ПАЛЯС: „Революція сміху" в гол. ролі Шерлі Темпл).

ПАН: „Королева Христина" (Грета Гарбо).

ПАСАЖ: „Невидний чоловік" і ревія.

РАЙ: „Радісна година", Мек-Мавс.

СВІТ: „Чи Люцина то дівчина?"

СОНЦЕ: „Син джунглів".

СТИЛЕВЕ: „Її високість прачка" і ревія.

УТІХА: „Дольорес — жінка смерти" та ревія.

ХИМЕРА: „Пісня козака" (Джозе Мохіка).

Закордонне радіо.

Субота, 22. грудня 1934.

Відень (506,8) 16·00 Концерт, 18·25 Нар. пісоньки, 19·15 Концерт хору Вінер Зенгер Кнабен, **Братислава** (298,8) 17·20 Слов. нар. пісні, 19·55 „Король волоцюг" оп. Фрімля, **Кошиці** (259,1) 11·05 Мінськ. орх., 17·20 Слов. пісні, 18·00 Для Закарпаття, **Прага** (470,2) 11·05 Сальон. музика, 15·55 Дуети на скр. та форт., 19·30 Нар. пісні, **Прага II.** (249,2) 14·30 Спів, **Париж** (1648) 21·00 „Лякме" оп. Деліба, **Мадрид** (274) 19·00 Симфонія ч. 9. Бетовена, **Рига** (514,6) 17·10 „Різдво" вок. дуети, **Франкфурт** (251) 20·15 „Голяндець-скиталець" оп. Р. Вагнера, **Кельн** (455,9) 19·00 Камер. музика, 19·30 нар. пісні, **Мінхен** (405,4) 20·10 Оп. музика, **Будапешт** (550,5) 17·25 Вок. концерт, 22·00 Циг. музика, **Міляно** (368,6) 18·30 Орх., 17·10 Танкова музика, **Рим** (420,8) 22·00 Скрипка.

Неділя, 23. грудня 1934.

Відень (506,8) 11·00 Симф. концерт, 13·40 Пісоньки, 17·25 Камер. музика, 19·10 „Різдво Христове в альп. селі" муз. обр. Г. Ботта, 20·05 Соната на скр. і форт. Пфіцнера, **Кошиці** (259,1) 18·00 Для Закарпаття, **Прага** (470,2) 11·30 Муж. хор, 19·30 Фотографія шевців, муз. вид., **Париж** (1648) 14·00 Популярна музика 16·00 Концерт, **Данциг** (230,2) 14·45 Вес. пісоньки, **Білгород** (436,3) 13·15 Пісні, 20·00 Форт., **Рига** (514,1) 14·10 Лотиські пісні 20·20 Італ. оп. музика, **Берлін** (356,7) 14·15, 16·00 Концерт, 20·00 „Івась і Гануся" муз. казка Гумпердінка, **Франкфурт** (251) 15·30 Спів, **Кенігсвустергавзен** (1571) 11·30 Авд. в честь Гольдоні [illegible] (муз. вид.), **Кельн** (455,9) 17·30 Спів, 20·00 Танці та пісні давних добрих часів, **Ляйпціг** (382,2) 22·00 „Христіян" оп. Пфіцнера, **Мінхен** (405,4) 19·00 Фортепян, **Будапешт** (550,5) 12·30 Симф. концерт, 17·20 Сольо на тарогато, 16·35 Арфа, 22·20 Циг. музика. **Будапешт II** (267,1) 19·05 Спів, **Міляно** (368,6) 20·45 Концерт піаністки Джоти Гранд, **Рим** (420,8) 17·00, 20·45 Концерт.

Понеділок, 24. грудня 1934.

Відень (506,8) 12·30 Орх. концерт, 18·00 Хор, 19·10 Веч. концерт. **Братислава** (298,8) 11·05 Сальон. музика, **Кошиці** (259,1) 21·15 Бажання підкарпатських дітей. **Прага** (470,2) 10·15 Концерт орх., 12·35 16·10 Сальон. музика, **Париж** (1648) 21·45 Концерт, **Берлін** (356,7) 13·15 Музика для дітей, 16·30 Різдвяна музика, **Гамбург** (331,9) 11·30 Концерт, 19·00 „Івась і Гануся" муз. казка Гумпердінка, **Кенігсвустергавзен** (1571) 18·00, 23·00 Вес. різдвяна авдиція, 21·20 „Івась і Гануся" муз. казка Гумпердінка, **Ляйпціг** (382,2) 18·45 Різдв. музика, **Будапешт** (550,5) 13·30 Фортепян, 18·00 Віольончеля, **Міляно** (368,6) 21·00 Камер. музика, **Рим** (420,8) 12·40 Квінтет, 17·30 Солісти.

Львівське радіо.

Субота, 22. грудня 1934.

6·45 Ранішня авд., 7·50, 22·00 Реклям. концерт, 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеорольогічні вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10 Концерт, 13·00 Полудн. денник, 13·05 По одній пісоньці з гр. пл., 15·30 Експорт, 15·35 Біржа 15·45 Найновіші гр. пл., 16·30 Театр Уяви: Свят Вечір пана Скупаря" для дітей, 17·00 Японські пісні в супр. форт., 17·20 Форт. твори, 17·30 Трохи краси — або стіл і вікно, 18·00 Наші книжки, 18·10 Сільва рерум, 18·15 Соната Г-дур оп. 13 на скр. і форт., 18·45 Репортаж із СССР, 19·00 Англ. розмовляємо з гр. пл., 19·20 Глибоке (міста й містечка), 19·30 Гр. пл. (твори Зарицького та Желенського), 19·50, 19·56, Спорт. вістки, 20·00 Легка музика, вес. монольоги, 20·45 Веч. денник, 20·55 Як працюємо, 21·00 Концерт орх., спів, 21·45 Люіс Сінклер і ан. повість, 22·15 Розвязання муз. загадки, 22·35, 23·05 Муз. репортаж, 23·00 Комунікати, 22·35, 24·00 Сальон. й танк. музика.

Неділя, 23. грудня 1934.

9·00, 11·57 Сигнал часу, гейнал, 9·05, 9·23, 9·40 Ранішня музика з гр. пл., 9·07 Руханка, 9·30 Ранішній денник, 12·03 Метеорольог. вістки, 12·05 Сільва рерум, 12·10 Театр. репертуар, 12·15, 13·15 Муз. поранок; у перерві ок. 13. год. „У поліських хуторах", 14·00 Легка музика з гр. пл., 15·00 Підслухана годівельна гутірка великопольських селян, 15·15 Твори на гавайську гітару з гр. пл., 15·25 Огляд ринків рільних продуктів, 15·35 Народні сценки з гр. пл., 15·45 Упорядкування довгів власників дрібних сільських господарств, 16·00 Вітер в очі (фр. із повісти М. Домбровської), 16·20 Скрипка в супр. форт., 16·45 Ялинка Радія для бідних дітей, 17·00 Кашубські пісні (Каменська сопран, Рой тенор), з поясненнями, 17·30 Дрібні твори на скрипку й віольончелю, 17·50 Життя починається після сороківки, 18·00 Театр Уяви: Трагедія Сократа III. ч. „Критон", 18·45 Галицька молодь після повстання, 19·00 Популярні і улюблені твори (орх. форт.), 19·50 Актуальні фейл., 20·00 Концерт симф. орх. під дир. Бердаєва, спів (Брага), 20·45 Веч. денник, 20·55 Як працюємо 21·00 На веселій львівській хвилі, 21·30 Спорт. вістки, 21·45 Почт. технічн. скринька, 22·00 Реклям. концерт, 22·15 Заняття для приятелів, 22·30, 23·05 Танк. музика.

Понеділок, 24. грудня 1934.

6·45 Сигнал часу, гейнал, 6·43, 7·07, 7·25 Ран. муз. з гр. пл., 6·52 Руханка, 7·15 Ран. денник, 7·35 Хвил. господинь, 7·50 Текл. концерт, 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеорол. вістки, 12·10 Концерт, 13·00 Полудн. денник, 13·05 Популярна музика з гр. пл., 16·10 „В убогій стайні", 16·40 Почт. скринька, 16·50 Свят. концерт із Лодзи (муз. хор., 17·05 Різдво — свято хорих (гутірка з хорими), 17·20 Орг. музика з Вильна, 17·40 Льв. фільмовий огляд, 17·50 На Краківському ринку (св. авд. з Кракова), 18·10 Сен Санс: Ораторія Різдва Христового (міш. хори, орх., солісти), 19·00 Воякська авд., 19·35 Різдвяна гутірка для самітних, 19·50 Колядкова авдиція, 20·15 Свят-вечірня промова, 20·25 Коляди, 20·40 Перед Яніцковим шаласом (нар. авд., гуральські пісоньки, танц. музика) 21·15 Перший Свят Вечір в стрілецьких ровах, 21·30 Шлеські колядники, 22·10, 23·30 Гр. пл., 24·00 Богослуження з ченстоховського монастиря.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5·27·50 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·16, Париж 34·94, Берлін 212·80, Цюрих 171·64, Голяндія 358·18, Прага 22·13, Італія 45·33, Нюйорк кабель 5·29·25, Нюйорк чеки без трансакцій.

Золото: Доляри 8·91—8·93, Франки фр. 34·30—34·60 Дукати 81·50—82·00, Корони 36·20—36·50, Рублі 45·30—46·30.

Срібло: Корони 0·32, рублі 1·25, фльорени 0·75.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 21. грудня ц. р. кооперативам платив за:

	франко Львів.
1 кг. масла десерового	2·60 зол.
1 л. молока	0·17 „
1 л. сметани	0·60 „
1 к. яєць	3·90—4·00 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 25 сот.

Тенденція на масло, молоко і сметану вдержана, на яйця знижкова.

Маслосоюз повідомляє, що в грудні ц. р. платить до відкликання своїм доставцям **за 1 кг.** живої ваги птиці, франко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Курочки молоді	I. кл.	за 1 кг.	0·93 зол.
Когутики мол.	I. „	„	0·85 „
Качки	I. „	„	0·85 „
Пантарки	I. „	„	1·— „

Індиків і гусей не приймає. Також не приймає курей, качок і пантарок II. кл.

ПОДЯКА.

Львівська філія Кр. Т-ва Охорони Дітей і Опіки над Молоддю почувається до милого обовязку подякувати всім Паням і Панам за ласкаву участь в виконанні програми на цьогорічних Андріївських Вечерницях, а саме: Вп. П. Галі Голубовській-Балтарович, Любці Соботівній, В. Балтаровичеві, Б. Перфецькому, П. Сорон, хорові Ревелерсів і всім тим, що причинились до успіху вечера.

ПОДЯКА.

Завдяки великодушній жертвенности бл. п. Голови Рідної Школи, Іллі Кокорудза та його Достойної Дружини Іванни. — Товариство Рідна Школа а з нею й український Львів збогатився в одну нову величаву домівку при вул. Моджеєвської, з призначенням на приміщення для дівочої гімназії Р. Ш. Дня 12. грудня 1934 р. відбулося посвячення цеї домівки й передача її до призначеного вжитку. Цю хвилю зволив звеличати Преосвященний Кир Іван довершуючи особисто чину посвячення й виголошуючи при цій нагоді глибокозмістовну промову. Почуваємося до милого обовязку зложити цією дорогою Його Преосвященству нашу найщиршу подяку за труд. При цій нагоді щиро дякуємо Всечеснішим ОО. Прадатові А. Куницькому, Д-рові В. Лабі, Совітникові Громницькому, Совітникові А. Каштанюкові, Ом. Горчинському, о. Ст. Василеву за участь у величному обряді посвячення, а Всесвітлішому Ректорові Богословської Академії за приділення Питомців до асисти. Не менше щиру подяку складаємо ВП. Представникам українських Установ і Преси, ВП. б. Директорам і Вчителям тої школи та Всім тим, що своєю приявністю звеличали це небудене Свято Рідної Школи.

За Головну Управу Рідної Школи й Заряд Фондації ім. Іллі й Іванни Кокорудзів.

Іван Галущинський Голова — **Д-р Мирон Коновалець** секретар.

ОПОВІСТКИ.

Надзвичайні Загальні Збори Кружка Р. Ш. в Тернополі відбудуться в неділю дня 30. грудня ц. р. в год. 5·30 після полудня в салі „Української Бесіди" в Тернополі з таким денним порядком: 1. Відчитання протоколу з попередніх Надзвичайних Заг. Зборів. 2. Вибір Старшини Кружка. 3. Внески і запити. На випадок неприявности вимаганої скількости членів, Збори відбудуться з одногодинним опізненням без огляду на скількість приявних членів. Виділ.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису 5 текстов. шпальти 4 оголошенев. шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень		зол. 0·25
„ одношпальтовий в тексті і вісниках		„ 0·60
„ на першій сторінці		„ 0·80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0·15
купно, продаж, винаєм і т. п.	„ 0·10
шукаючі праці	„ 0·07

Слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка	1/1	зол. 480·—
„ „	1/2	„ 250·—
„ „	1/4	„ 130·—
„ „	1/8	„ 70·—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.